

30. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1962 puheenjohtajana dipl.ins. Terttu Raveala, varapuheenjohtajana os.pääll. Valtter Laitinen sekä jäsenenä kirvesmies Vilho Aittomäki, yli-ins. Harald Backman, dipl.ins. Jorma Kilpi, varat. Gustav Laurent, dipl.ins. Väinö Pekkala, valtiotiet. tri Weiho Wainio ja viilaaja Veikko Vanhanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Veikko Järvinen. Lautakunnan sihteerinä toimi lainop. kand. Olavi Juuti ja 1.12. lukien varat. Eero Tyllinen.

Lautakunta kokoontui 50 kertaa ja käsitteli 1 832 asiaa. Kirjeitä lähetettiin 546.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä päätöksistä ja esityksistä sekä antamista lausunnoista mainittakoon seuraavat tärkeimmät, jotka on ryhmitelty rakennusviraston eri toimialojen mukaan:

Kaupungininsinöörin toimialaan kuuluvat. Kaupunginhallitukselle tehdyistä *esityksistä* mainittakoon: rakennusviraston osastokamreerien virkojen muuttaminen konttoripäällikön viroiksi (29.1. 196 §) sekä eräiden osastopäälliköiden ym. siirtäminen sopimuspalkkaiseen virkasuhteeseen ja eräiden insinöörien ja arkkitehtien siirtäminen työsopimussuhteeseen (16.4. 602, 603 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: kaupungininsinöörin viran pätevyysvaatimusten muuttamiskysymystä (19.2. 321 §); uutta rakennusjärjestystä valmistelewan komitean mietintöä ja rakennustarkastustoimiston uudelleenjärjestelykomitean sekä rakennusurakoita koskevien ohjeiden antamiseksi asetetun komitean mietintöjä (3.9. 1 202 §, 8.10. 1 395, 1 396 §) sekä erityisen tie-lautakunnan asettamista käsittelemään v. 1963 voimaantulevan yksityistielain mukaisia asioita (29.10. 1 515 §).

Yleisen osaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset:* satamarakennusosaston betonitöitä varten päätettiin hankkia kolme Benford-merkkistä keikkavaunua Hans Palsbo Oy:n tarjouksen mukaisesti sekä puisto-osaston käyttöön Michigan-merkkinen kauhakuormaaja hytteineen Tiekone Oy:ltä (15.1. 97, 98 §).

Lautakunta päätti tilata kaksi kaivukonetta, toisen Teräsmies-merkkisen Lokomo Oy:ltä ja toisen Jussi-merkkisen, joka oli varustettu Layland-moottorilla, Rolac Oy:ltä (23.7. 1 065, 1 066 §) sekä vm. yhtiöltä kolme Shawnee Poole -merkkistä

maansiirtovaunua (23.7. 1 068 §), siirrettävän kivenmurskauslaitteen sekä Lokomo Oy:ltä hihnakuuljettimen (1.10. 1 372 §).

Nikolajeff Oy:ltä päätettiin tilata neljä Bedford-merkkistä kuorma-autoa (22.1. 146 §), Cronvall Oy:ltä kaksi Holman Rotair-merkkistä ruuvikompressoria (26.2. 376 §, 28.12. 1 829 §), Nortek Oy:ltä höyryjunta (28.5. 823 §), Enso-Gutzeit Oy:ltä Karrier-merkkinen sadevesikaivojen tyhjennysauto (20.8. 1 160 §) sekä Industria Oy:ltä C-4-merkkinen lumenkuormaaaja (5.11. 1 552 §).

Lautakunta oikeutti rakennusviraston tekemään sopimukset bensiinin, kaasujölyn sekä polttoöljyn hankinnasta Shell Oy:n ja Trustivapaa Bensiini Oy:n kanssa (27.4. 658, 659 §, 23.7. 1 064 §).

Talorakennusosaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset:* lautakunta päätti antaa sosiaalivirastotalon kallioarkiston, kaupungin teatteritalon sekä näiden molempien rakennusten yhteisen väestönsuojan louhintatyöt Maa ja Kallio Oy -nimisen toiminimen suoritettaviksi (8.1. 50 §, 26.11. 1 673 §), Talin urheilupuiston suunnittelu annettiin arkkite. Erkki Luomalle (12.2. 286 §) sekä talon Unioninkatu 28 saneerauksen suunnittelu Arkkitehtitoimisto Aarno Ruusuvuoren tehtäväksi (10.9. 1 265 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyistä esityksistä mainittakoon: puollettiin seuraavien rakennusten muutos-, rakennus tai korjaustöiden piirustusten hyväksymistä: Maunulan ja Puotilan vanhusten asuntoloiden (29.1. 193 §, 27.8. 1 182 §); Käpylän kansakoulun yläkoulurakennuksen sekä Kylänevan, Malmin pohjoisen ja Pihlajamäen kansakoulujen sekä Ala-Malmin kansalaiskoulun (5.3. 419 §, 21.5. 770 §, 28.5. 816, 820 §, 6.8. 1 109 §); kaupunginteatterin (5.3. 420 §); sosiaalivirastotalon (28.5. 814 §); Ruskeasuon ratsastushallin (21.5. 766 §); Munkkisaaren viemäriveden puhdistamon sekä autotallin (21.5. 767 §); Töölön kirjastotalon (28.5. 818 §); Naulakallion lastenkodin, Siilitien ja Roihuvuoren lastentalojen sekä Etelä-Haagan lastentarha- ja seimirakennuksen (4.6. 854, 857 §, 2.7. 962 §, 27.8. 1 187 §, 17.9. 1 302 §) ja Riistavuoren vanhainkodin sekä sen henkilökunnan asuinrakennuksen (12.11. 1 583 §, 26.11. 1 664 §); lisäksi puollettiin Eläintarhantien ja Toisen linjan väliselle alueelle suunnitellun yhteisen kalliosuojan luonnospiirustusten hyväksymistä (5.11. 1 538 §).

Lautakunta päätti lisäksi esittää kaupunginhallitukselle, että Unioninkatu 28:ssa sijaitsevan kiinteistön saneerausta ryhdyttäisiin valmistelemaan kiireellisesti (2.7. 961 §), että sosiaalivirastotalon rakentamisen johto keskitettäisiin erityiselle rakennustoimikunnalle (23.7. 1 053 §) sekä että rakennuspiirustusten hyväksymismenettely yksinkertaistutettaisiin eräissä tapauksissa (26.11. 1 652 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavien rakennusten ym. rakennus-, korjaus- tai muutospirustusten hyväksymistä: Koskelan sairaskodin väestönsuojan (22.1. 137 §), Vallilan nuorisotalon (12.2. 283 §), Kasarmitorin sähköaseman ja sähkölaitoksen itäisen aluevalvomon (19.3. 491 §, 20.8. 1 158 §), Puistolankansakoulun (23.7. 1 049 §), Länsisataman L-varastorakennuksen (17.9. 1 301 §) sekä Malmin lastentarhan ja -seimen (12.11. 1 581 §); säännöstelypadon rakentamista Sipoonjokeen Nikkilän sairaalan vedensaannin turvaamiseksi (19.3. 490 §); Puotinkylän kartanon soveltuvuutta lastentarha- tai sairaalakäyttöön (2.4. 550 §); Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen peruskorjauksen luonnospiirustusten hyväksymistä (14.5. 739 §); Pirkkolankansakoulun I rakennusvaiheen luonnospiirustusten hyväksymistä (4.6. 858 §); kalatukkukeskuksen suunnitteluun liittyviä asiakirjoja

(3.9. 1 210 §); n. 100 hoitopaikkaa sisältävän siipirakennuksen rakentamista Malmin sairaalaan (10.9. 1 267 §); Länsisatamaan suunniteltua varastorakennusta (29.10. 1 522 §) sekä teurastamolaitoksen alueen uudelleenjärjestelyä (29.10. 1 528 §).

Katurakennusosaston toimialaan kuuluvat. Päätökset: lautakunta päätti, että katurakennusosasto sai toistaiseksi osaston omaa työvoimaa käyttäen aloittaa katu- ja viemärialueen uudistukset, joiden kustannukset suoritettiin pääomamenoihin merkityistä määrärahoista, lukuun ottamatta jäteveden puhdistuslaitosten rakennustöitä, väestönsuojien ym. tunnelitöitä sekä sillanrakennus- ja kestopäällystystöitä, joiden suoritustavasta oli tehtävä lautakunnalle ao. esitykset (22.1. 125 §).

Kertomusvuoden aikana suoritettavat kestopäällystys- ja valuasfalttityöt päätettiin antaa kulloinkin halvimman tarjouksen tehneen liikkeen suoritettaviksi (7.5. 705, 706 §).

Lautakunta päätti antaa suunnitelman laatimisen Tuusulantien rakentamisesta 4-kaistaiseksi maantieksi dipl.insinööreille J. Häyrinen ja J. Hakala (12.3. 468a §), Ruoholahden sillan rakentamisen Erector Oy:n tehtäväksi (12.3. 468 §) sekä Kuloosaaren kalliosuojan sisätyöt Laatumetalli Oy:n suoritettaviksi (12.11. 1 596 §).

Rakennusvirasto oikeutettiin tekemään tie- ja vesirakennushallituksen kanssa sopimus Sotkakujan ja Telkkäkujan siltojen rakentamisesta (18.6. 924 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: Helsingin-Jorvaksen moottoritien suunnitelman sekä Talin jäteveden puhdistamon laajennussuunnitelman hyväksymistä (29.1. 186 §, 12.11. 1 589 §); Pihlajamäen viemärisuunnitelman ja ko. alueen eräiden katujen muutospirustusten vahvistamista (21.5. 772, 773 §) sekä eräiden teiden ja katujen kestopäällystysten uusimista (7.5. 702 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: Ala-Malmin (8.1. 37 §), Pitäjänmäen luoteisosan (12.2. 289 §), Konalan (26.2. 367, 368 §), Myllypuron alueen pääosan (28.5. 805 §) sekä Pihlajamäen pohjoisosan (28.5. 813 §) asemakaavaehdotuksia; vesilautakunnan perustamista (8.1. 41 §); liikenneasioiden uudelleenjärjestelyä (29.1. 187 §); täyttöpaiikkojen varaamista rakennustyöpaikoilta poistettavan liikemaan, louhittujen kivien ym. sijoittamista varten ja näiden paikkojen hoitoa (5.2. 237 §, 20.8. 1 156 §); Pihlajamäen katu- ja viemärisuunnitelmien laadintaa (19.2. 326 §); Tammisaloa ympäröivien vesialueiden likaantumiskysymystä (5.3. 414 §); vesioikeuslain I luvun 24 §:n 3 mom:n mukaisen helpotuksen hakemista kaupungille (12.3. 464 §); Katajanokalle rakennettavan kalliosuojan luonnospirustusten hyväksymistä (9.4. 576 §); Pasilan-Kumpulan-Sörnäisten radan piirustusten hyväksymistä (9.4. 578 §); Lauttasaaren sillan liikennekysymyksiä (16.4. 618 §); eräiden teiden ja katujen rakentamista, korjaamista, suunnittelua yms. (27.4. 649 §, 7.5. 700, 703 §, 14.5. 734 §, 4.6. 850 §, 2.7. 971 §, 17.9. 1 292 §, 10.12. 1 746 §, 28.12. 1 817 §); Hakaniementorin järjestelyä (2.7. 969 §); viemäriveden puhdistamon rakentamista Laajasaloon (17.9. 1 298 §); Malmin alueen kunnallisteknillisiä töitä koskevaa kirjelmää (19.11. 1 629 §); Haagan puron varrella olevan maaston täyttämistä (3.12. 1 706 §) sekä Keravan kauppalan ja Helsingin maalaiskunnan jätevesien johtamista Viikin puhdistamoon (3.12. 1 707 §).

Puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvat. Päätökset: kiinteistövirastoa päätettiin pyytää kiirehtimään itäisten kaupunginosien kaato-
paikkakysymyksen ratkaisua (16.4. 610 §).

Rudus Oy:ltä päätettiin tilata n. 47 000 m³ hiekkaa katujen hiekoitukseen käytettäväksi (28.5. 822 §).

Rakennusvirasto

Viranhaltijat. Rakennusviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana mm. seuraavia muutoksia:

kaupungininsinöörin virkaan valittiin 19.9. dipl.ins. Yrjö Virtanen;

hallinnolliseen osastoon valittiin 31. palkkaluokan osastopäällikön virkaan lainop. kand. Olavi Juuti 1.10. lukien sekä kansliatoimiston 27. palkkaluokan sihteerin virkaan varat. Eero Tyllinen 1.12.;

yleiseen osastoon valittiin 29. palkkaluokan palkanlaskentapäällikön virkaan toimistotyöntutkija Eero Haapkylä 1.3., 27. palkkaluokan kamreerin virkaan ekon. Ulla Kontula 1.9., 25. palkkaluokan autokorjaamon päällikön virkaan ins. Tauno Laine 1.10., 20. palkkaluokan apul. varastonhoitajan virkaan Kaarlo Lumio 1.5., 20. palkkaluokan ostajan virkaan Raimo Helin 1.6., 14. palkkaluokan apul. varastonhoitajan virkaan Matti Kivi ja 10. palkkaluokan varastokirjanpitäjän virkaan Risto Maunula, molemmat 1.7., sekä 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Ossi Autere 16.8., työsopimussuhteiseen järjestelyinsinöörin virkaan valittiin dipl.ins. Erkki Elomaa 1.4.;

talorakennusosastoon valittiin kaupunginarkkitehdiksi arkk. Jaakko Kontio 1.1. sekä I apul. kaupunginarkkitehdiksi arkk. Sakari Siitonen 15.3., molemmat sopimuspalkalla, 34. palkkaluokan rakennusinsinöörin viran sijaisuutta hoitamaan ins. Klas-Erik Blomqvist sekä 31. palkkaluokan rakennusinsinöörin viran sijaisuutta hoitamaan dipl.ins. Lauri Tolvanen, molemmat 1.1., 20. palkkaluokan piirtäjän virkaan Aulis Sahlberg 1.2., työsopimussuhteiseen arkkitehdin virkaan arkk. Irmeli Visanti 5.11. sekä kolmeen työsopimussuhteiseen insinöörin virkaan dipl.insinöörit Veikko Pulkkinen 1.9. ja Eino Salonen 16.10. sekä ins. Arvi Hyysalo 5.11.;

talorakennusosastoon siirtyi 1.1. lukien sähkölaitoksesta sähköins. Eero Suominen sekä sähkötekniikot Juha Jernvall, Veikko Lipponen, Tapio Lohivesi ja Erkki Virkkunen;

katurakennusosastoon valittiin 23. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mest. Ahti Ahlmaa, 21. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Kauko Nousiainen sekä 17. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Leo Salminen, kaikki 1.10., kolmeen 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Aarne Tuomi 1.1. sekä Pekka Hietala ja Eilo Halla-aho, molemmat 1.2., 22. palkkaluokan konemestarin virkaan Aleksis Porttilahti 16.2., kahteen 18. palkkaluokan konemestarin virkaan konemestarit Sulo Kuitunen 16.8. ja Matti Kivikoski 1.9., 15. palkkaluokan alikonemestarin virkaan alikonemest. Oiva Ahlberg 1.7., 19. palkkaluokan koneenhoitajan virkaan konemest. Iisakki Parkkamäki 1.4., sekä 22. palkkaluokan mittausteknikon virkaan mittaustekn. Uolevi Salo 1.2.;

puhtaanapito-osastoon valittiin 21. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan Eino Moitus 1.1., 16. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan Asser Sirén 1.11. ja 7. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Soili Vuori 17.9.

Kertomusvuoden aikana siirtyi osa talorakennusosaston ja katurakennusosaston insinööreistä ja arkkitehdeistä työsopimussuhteeseen.

30. Yleiset työt

Rakennusviraston eri osastoista siirtyivät eläkkeelle tai erosivat seuraavat viranhaltijat:

yleisestä osastosta kamreerit Aarre Sinisalo 31.3. ja Valdemar Helén 31.12., auto-korj.pääll. Veikko Kiviniemi 30.9., apul.varastonhoit. Gustaf Eriksson 12.4. sekä toim.apulaiset Inga Hedman ja E. Nyman 13.10.;

talorakennusosastosta rak.mest. Reino Vuokko 1.2.;

katurakennusosastosta piiri-insinöörit Erkki Nuutila 1.5. ja Pehr Estlander 1.6., insinöörit Tauno Santaniemi ja Eino Pietikäinen 1.6., Pentti Ilves 20.10. sekä Kustaa Vähäkangas 16.11., rak.mestarit Sigurd Lindström 21.3., Erkki Lepola 19.5., Sulo Tuovinen 5.6., Sven Björk 1.11. sekä Rainer Lindholm 31.12., konemestarit Kaarlo Rosenqvist 11.7. ja Toivo Pasanen 4.8., työnjoht. Yrjö Juhamo 8.1., mittausmies Vilho Aittola 15.5. sekä insinöörioppilaat Seppo Laaksonen 31.1., Matti Hakkarainen 17.1. ja Mauno Kiiskinen 31.1.;

puhtaanapito-osastosta toim.apul. Anneli Heino 17.9.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta ilmenee rakennusviraston työntekijöiden lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puhtaanapito-osasto	Puisto-osasto	Kone-varikko	Hankinta-toimisto	Yhteensä
Tammikuu	970	724	1 029	154	259	51	3 187
Helmikuu	1 012	718	1 065	155	259	52	3 261
Maaliskuu	1 065	714	1 014	166	261	53	3 273
Huhtikuu	1 070	728	842	220	260	51	3 171
Toukokuu	1 116	744	699	494	280	51	3 384
Kesäkuu	1 165	844	691	531	268	55	3 554
Heinäkuu	1 175	818	690	521	270	54	3 528
Elokuu	1 141	817	684	469	256	52	3 419
Syyskuu	1 103	757	683	423	251	47	3 264
Lokakuu	1 081	716	671	388	256	49	3 161
Marraskuu	1 071	758	679	360	256	49	3 173
Joulukuu	1 044	751	960	173	263	49	3 240

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 3 765 työntekijälle yhteensä 67 954 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Puisto-osasto	Kone-varikko	Hankinta-toimisto	Yhteensä
1	—	—	—	—	—	—	—
2	21	115	9	106	—	—	251
3	9	74	18	83	1	—	185
4	—	3	2	6	—	—	11
5	3	33	14	61	2	—	113
6	3	16	21	45	—	—	85
7	—	—	2	4	—	—	6
8	9	10	8	45	3	—	75
9	10	8	5	21	2	—	46
10	—	—	1	8	—	—	9
11	4	4	1	21	1	—	31
12	3	2	3	4	—	—	12
13	—	2	1	—	—	—	3
14	5	5	6	7	2	—	25
15	6	4	10	5	4	—	29
16	—	2	3	3	1	—	9
17	6	6	5	8	1	—	26
18	17	25	35	11	17	—	105
19	—	—	1	3	—	—	4
20	2	3	4	2	1	—	12
21	53	64	57	19	20	1	214
22	—	—	8	8	1	—	17
23	4	6	1	3	—	1	15
24	9	7	44	11	14	1	86
25	17	8	9	9	1	—	44
26	14	34	61	2	—	—	111
27	61	108	85	22	28	1	305
28	6	1	2	6	—	—	15
29	2	—	1	1	71	—	75
30	153	199	164	28	—	11	555
31	4	2	1	3	—	—	10
32	7	1	9	3	—	1	21
33	458	229	226	84	91	27	1 115
34	4	2	3	6	—	—	15
35	14	1	2	1	—	—	18
36	29	—	3	4	—	—	36
37	9	6	2	6	—	—	23
38	3	—	—	2	—	—	5
39	23	—	—	1	—	—	24
40	4	—	—	2	—	—	6
41	5	2	1	10	—	—	18
Lomaa nauttineita yhteensä	977	982	828	674	261	43	3 765
Lomapäiviä yhteensä	28 466	21 300	9 635	7 205	1 348	—	67 954

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 866 työntekijää, joille tämän perusteella maksettiin vahingonkorvausta 364 627.52 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Yleinen osasto

Yleinen osasto jakautui kassa- ja tilitoimistoon, hankintatoimistoon, järjestelytoimistoon ja konevarikkoon.

Kassa- ja tilitoimisto

Henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä kaksi kirjanpitäjää, posti- ja pankkisiirtomaksুমääräysten hoitaja, kassanhoitaja, laskukassanhoitaja, kaksi konekirjanpitäjää, kolme reskontrankirjanpitäjää, konekirjoittaja, kolme toimistoapulaista. Työntekijäin palkkojen kassanhoitaja ja apulaiskassanhoitaja sekä kolme apulaista, jotka työskentelivät tuntipalkalla yhtenä päivänä viikossa. Palkkojen laskemisen hoiti palkanlaskentapäällikkö ja 13 toimistoapulaista. Käsiarkistoa hoiti toimistotyöntekijä. Kassa- ja tilitoimiston henkilökuntaan kuului siis yhteensä 36 henkilöä, joista 32 oli kuukausipalkalla ja neljä tuntipalkalla.

Sekä tunti- että kuukausipalkkojen lopullinen laskenta suoritettiin tietojenkäsittelykeskuksessa, lukuun ottamatta konevarikon tuntipalkkoja. Katurakennusosaston alamomenttikirjanpito menojen osalta siirrettiin 1.7. tietojenkäsittelykeskukseen, jonne tiedot lähetettiin lävistettyjen reikäkorttien muodossa. Vuoden alusta yhdistettiin kokeilumielessä maksumääräykset ja muistiotositteet samoihin numero-sarjoihin.

Tilitositteita oli vuoden aikana yhteensä 62 471, joista maksumääräyksiä ja muistiotositteita 50 368 ja kassatoisitteita 12 103. Laskutuksia oli yhteensä 7 993.

Lähetettyjä kirjeitä oli 267 ja velotus tai hyvityspyyntöjä 1 368.

Kassa- ja tilitoimiston toiminnan laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen sekä kassavarojen vaihdon erittelystä: talousarviotyöt 6 363 584 611 mk, siirtyvät työmäärärahat 2 517 353 552 mk, työttömyystyöt 640 602 mk, ylimääräiset työt 23 878 766 mk, laskutettavat työt 2 349 145 420 mk, lähetetilin menot 9 511 662 058 mk, lähetetilin tulot 2 303 296 543 mk, laitosten väliset työt 6 989 236 875 mk, ennakomenot 76 244 972 mk, tarveaineet 1 189 736 120 mk, työnantajan lapsilisät ja kansaneläkemaksut 141 250 019 mk, huoltokassa 167 088 258 mk, leski- ja orpo-eläkekassa 340 196 mk, ulosmittaukset 8 833 042 mk, menojäämät 505 830 512 mk, tulojäämät 24 794 624 mk, rakennusviraston tulot 1 455 074 051 mk, kassan rahanvaihto 4 705 537 605 mk, shekkitili 3 864 391 635 mk, postisiirtotili 431 720 702 mk, ennakkovarot 2 254 557 118 mk, työntekijäin palkat 2 596 158 861 mk ja talletetut vieraat varat 15 103 669 mk eli yhteensä 47 495 459 811 mk.

Hankintatoimisto

Hankintatoimiston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, tp. ostaja, kuusi vakinaista toimistoapulaista sekä tp. toimistoapulainen ja työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Päävarastossa Malminkatu 5:ssä oli varastonhoitaja, kaksi apulaisvarastonhoitajaa, varastokirjanpitäjä ja kaksi vakinaista toimistoapulaista. Oulunkylän, Ruoholahden ja Töölön alavarastoissa, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä neljä oli vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Ruoholahden varasto lopetettiin 1.10. lukien, jolloin yksi vakinaisen varastoesimiehen virka jäi avoimeksi. Työntekijöitä oli varastoissa 31.12. yhteensä 48.

Varastossa olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 1.1.1962 121 931 014 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 767 067 281 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 771 093 493 mk:n arvosta. V:een 1963 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 117 904 802 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 360 442 006 mk, talorakennusosasto 198 073 513 mk, puhtaanapito-osasto 67 504 927 mk, puisto-osasto 7 690 209 mk, hankintatoimisto 3 550 481 mk, rakennusvirasto ja tilitoimisto 10 834 180 mk, konevarikko 18 278 039 mk, satamalaitos 39 742 191 mk ja muut 64 977 947 mk.

Muilla kaupungin laitoksille ja virastoille tehtäviä hankintoja hoidettiin suurimaksi osaksi hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara toimitettiin liikkeestä suoraan ao. laitokselle tai virastolle. Samanlaista menettelyä on osaksi käytetty myös rakennusviraston omille osastoille tapahtuneissa hankinnoissa. Sopimuksilla ja tilauksilla toisille laitoksille ja virastoille toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 335 747 912 mk:aan ja rakennusviraston osastoille samalla tavalla toimitettujen hankintojen arvo 400 461 100 mk:aan.

Toimiston suorittamien rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 717 841 421 mk.

Vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli 4 124 560 mk.

Toimistolle saapui kertomusvuoden aikana 3 081 kirjettä ja lähetettiin 1 481 kirjettä. Laskuja saapui 14 686 ja lähetettiin 2 710.

Järjestelytoimisto

Järjestelytoimiston henkilökuntaan kuuluivat järjestelyinsinööri 1.4. lähtien, kaksi työntutkijaa, toimistotyöntutkija, työturvallisuustarkastaja sekä 1.9. lähtien toimistoapulainen. Lisäksi työskenteli toimistossa vuoden aikana joukko tilapäisiä tutkijoita.

Suoritetuista tutkimuksista ja selvityksistä mainittakoon mm.: katujen puhtaanapitoa koskeva ajankäyttötutkimus sekä konevarikon varastotavaroiden koodausta koskeva tutkimus, joiden jatkaminen siirtyi seuraavaan vuoteen: eräät viraston henkilökunnan tarvetta koskevat tutkimukset, erityyppisten jätteiden kuljetusautojen ajankäyttötutkimukset, koneellisen kirjanpidon kehittämiseen liittyvä tutkimus sekä tutkimus rakennusviraston toimitalossa pysäköivien henkilöautojen sijoittamisesta autotalleihin. Lisäksi suoritettiin tutkimus räjähdystöiden aiheuttamien omaisuusvahinkojen vähentämismahdollisuuksista sekä selvitys aikakauslehtien tarpeesta ja niiden kierron järjestämisestä.

Sattuneista työtapaturmista laadittiin yhteenvedoja sekä tutkittiin mahdollisuuksia tapaturmien välttämiseksi. Näitä yhteenvedoja jaettiin myös työmaille, joissa suoritettiin lisäksi käyntejä ja tarkastuksia.

Kertomusvuoden kesällä keskitettiin kaikki viraston lomakeuudistukset järjestelytoimiston hoidettavaksi.

Järjestelytoimiston tehtäviin kuului myös viraston henkilökunnan koulutuskoristuksen pitäminen.

Kertomusvuoden aikana avusti järjestelytoimisto väestönsuojelutoimistoa koulutuskurssien ja muunkin väestönsuojelutoiminnan järjestämisessä.

Konevarikko

Konevarikko jakautui toimistoon, konekorjaamoon, autokorjaamoon ja konevarastoon.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat toimistonhoitaja, kirjanpitäjä, kaksi toimistoapulaista, jotka kaikki olivat vakinaisia sekä näiden lisäksi kaksi tilapäistä toimistoapulaista ja työsopimussuhteessa oleva toimistoapulainen, tuntikirjuri ja lähetti.

Konekorjaamossa oli konekorjaamon päällikkö, kolme vakinaista ja neljä työsopimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, joista yksi ylityönjohtaja, vakinainen piirtäjä sekä työsopimussuhteinen suunnittelija ja talonmies-lämmittäjä.

Autokorjaamossa oli autokorjaamon päällikkö, yksi vakinainen ja kolme työsopimussuhteista työnjohtajaa, sekä kirjuri, tuntikirjuri, varastokirjuri ja kolme toimistoapulaista, kaikki työsopimussuhteessa.

Konevarastossa, joka käsitti sekä kone- että tarveainevaraston, oli konevarastonhoitaja ja varastoesimies, molemmat vakinaisia, sekä kaksi konetarkastajaa työsopimussuhteessa.

Työntekijöitä oli 31.12.1962 konekorjaamossa 171, autokorjaamossa 84 ja konevarastossa 8 eli yhteensä 263.

Vuoden aikana suoritettut työt jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin laitosten kesken markkamääräisesti seuraavasti: puhtaanapito-osasto 77 580 407 mk, rakennusviraston hankintatoimisto 45 965 210 mk, talorakennusosasto 41 752 381 mk, katurakennusosasto 33 690 616 mk, puisto-osasto 5 748 081 mk, konevarasto 3 631 717 mk, satamalaitos 26 673 147 mk ja muut kaupungin laitokset 56 018 930 mk eli yhteensä 291 060 489 mk. Lisäksi oli puolivalmiiden töiden arvo 19 160 723 mk.

Konevaraston koneiden vuokralaskelmat jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin laitosten kesken markkamääräisesti seuraavasti: katurakennusosasto 132 384 300 mk, puhtaanapito-osasto 49 702 600 mk, satamalaitos 20 987 950 mk, talorakennusosasto 12 650 450 mk, puisto-osasto 6 154 600 mk ja muut laitokset ja yksityiset 5 243 750 mk eli yhteensä 227 123 650 mk. Konevarikon työmaakoneiden korjauksiin kirjattiin 215 018 919 mk.

Varastossa 1.1.1962 olleiden tarveaineiden arvo oli 68 540 930 mk. Vuoden aikana ostettiin tarveaineita 76 923 200 mk:n arvosta ja luovutettiin käyttöön 78 013 081 mk:n arvosta.

Vuoden aikana saapui 10 966 laskua ja lähetettiin 1 780, maksumääräyksiä annettiin samana aikana 1 053. Työtilauksia oli konekorjaamossa 3 955 ja autokorjaamossa 5 187 eli yhteensä 9 142.

Talorakennusosasto

Henkilökunta. Talorakennusosaston vakinaiseen henkilökuntaan kuului vuoden lopussa: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti (suunnittelutoimiston päällikkö), II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö (työtoimiston päällikkö), 18 arkkitehtiä, 6 rakennusinsinööriä, I koneinsinööri (koneteknillisen toimiston päällikkö), 2 koneinsinööriä, 2 sähköinsinööriä, 6 piirtäjää, 2 suunnitteluteknikkaa, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti ja 6 toimistoapulaista.

Osaston vakinaisesta henkilökunnasta siirtyi vuoden aikana työsopimussuhteeseen: 3 arkkitehtiä, 2 rakennusinsinööriä, 2 koneinsinööriä ja 2 sähköinsinööriä. Näitä virkoja ei julistettu avoimeksi.

Työsuhteessa oli lisäksi arkkitehteja, sisustustaiteilija, insinöörejä, arkkitehti- ja insinööriharjoittelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, sähköteknikkoja ja kone-teknikkoja. Henkilökuntaan kuului vielä 34 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Työvoima vaihteli ollen 718 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 751 joulukuun viimeisellä viikolla. Suurin määrä eli 873 työntekijää oli 9.—21.7. välisenä aikana. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 758 (ed. v. 809) työntekijää.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen annettava yksityisten arkkitehtitoimistojen ja neuvottelevien insinööritoimistojen tehtäväksi. Samoin käytettiin urakoitsijaliikkeitä eräiden rakennustöiden suoritukseen.

Uudis-, muutos- ja lisärakennustyöt sekä niiden kustannukset ym. Kertomusvuoden aikana saatiin loppuun suoritetuiksi mm. seuraavat uudis-, muutos- tai lisärakennustyöt: peruskorjaustyöt Katariinankatu 1—3:ssa ja Aleksanterinkatu 16:ssa olevissa rakennuksissa; Aleksanterinkatu 14:ssä oleva rakennus; Hesperian sairaalan II rakennuksen korjaus sekä sairaala-alueen aidan rakentaminen; Koskelan sairaskodin D-rakennus; Roihuvuoren vanhainkodin ja sen henkilökunnan asuntolan rakennustyöt; Oppilaskoti Toivolan talous- ja hallintorakennukset; Kaisaniemen kansakoulun korjaustyöt; Porolahden kansakoulun lisärakennus; rakennusviraston varastoalue Oulunkylässä; kaupunginpuutarhan kasvihuoneen putkiston uusiminen sekä Korkeasaaren strutsitallin rakennustyö.

Uudis-, muutos- ja lisärakennustyöistä, jotka jatkuivat v:een 1963, mainittakoon: sosiaalivirastotalon rakentaminen; Kaupungintalon korttelin saaneeraustyöt; Marian sairaalan V rakennuksen talousrakennuksen lämpökeskuksen uusiminen ja vanhan osan peruskorjaus- ja muutostyö; Koskelan sairaskodin F-rakennus, osastorakennusten väliset maanalaiset yhdystunnelit sekä väestönsuoja; vanhusten asuntola Maunulassa; Naulakallion lastenkoti; Kylänevan kansakoulu; Puistolan kansakoulun lisärakennus; Eläintarhan kansakoulun peruskorjaustyö; Käpylän kansakoulun muutos- ja korjaustyö; Vallilan kansakoulun muutos- ja korjaustyö; Roihuvuoren lastentarha- ja neuvolarakennus; Siilitien lastentarha- ja seimirakennus.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja muutostöistä mainittakoon: Auroran sairaalan paloturvallisuustyöt, Nikkilän sairaalan keskuslämmitysverkoston uudelleenjärjestely, Pengerkatu 5:n muutostyöt, Pitäjänmäen sähköaseman kyt-

kinlaitoksen rakentaminen, Kasarmitorin sähköaseman saneeraustyöt sekä Silvolan tekojärven rakennustyöt.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Vuoden aikana valmistuneita rakennuksia varten varattujen määrärahojen ylitysoikeuksia myönnettiin yhteensä 24 223 200 mk. Edellisenä vuonna valmistuneiden rakennusten määrärahoista jäi säästöä 62 602 331 mk.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen kunnossapitoa varten varatut määrärahat siirrettiin v:n 1961 alusta lukien ao. hallintokuntien käytettäväksi.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 4 107 430 000 mk:n suuruiset määrärahat, joista lisätalousarvion osuus oli 1 525 000 000 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 534 274 761 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1961 määrärahoja yhteensä 2 614 177 334 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 241 905 220 mk:aan. Säästöä, joka oli 1 372 272 114 mk, siirrettiin 1 309 669 783 mk v:een 1963 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös 62 602 331 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin edellisten lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista sekä kaupungin muille virastoille ja laitoksille töitä, joita laskutettiin yhteensä 648 009 321 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 2 557 321 647 (ed. v. 2 768 095 704) mk:aan.

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 4 882 825 022 (2 608 944 979) mk v:een 1963.

Kesälomaa on myönnetty 982 (1 081) työntekijälle yhteensä 21 451 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 56 110 210 (49 821 047) mk:aan. Sairauslomien kustannukset nousivat 25 942 427 (22 699 472) mk:aan. Hautausapuina maksettiin 514 418 (279 010) mk. Kustannukset vapaapäiväpalkoista nousivat 16 440 654 (12 463 645) mk:aan.

Vakinaisten viranhaltijain palkat ylityökorvauksineen olivat 110 422 756 mk. Työsuhteessa olevien palkat olivat 67 763 103 mk, yhteensä 178 185 859 mk.

Osasto käsitteli 2 193 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja. Osasto lähetti sitäpaitsi tekemänsä aloitteen perusteella 2 197 muuta kirjelmää tai asiakirjaa. Lisäksi vietiin diaariin 823 tarjoustusta tai sopimusta.

K a t u r a k e n n u s o s a s t o

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat osastoon katurakennuspäällikkö, I apulaiskaturakennuspäällikkö, II apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, käyttöinsinööri, 3 suunnitteluinsinööriä, 5 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, tp. insinööri, 55 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboratorioteknikkoa, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 5 puhdistamon hoitajaa, 13 konemestaria, 6 koneenhoitajaa, 6 piirtäjää sekä 6 toimistoapulaista.

Vuoden alussa oli avoinna 2 piiri-insinöörin, 6 apulaisinsinöörin ja 2 rakennusmestarin virkaa sekä yksi insinöörin virka, yksi mittausteknikon, yksi konemestarin, yksi piirtäjän ja yksi toimistoapulaisen virka sekä 2 koneenhoitajan virkaa.

Kertomusvuoden aikana muutettiin yksi koneenhoitajan viroista alikonemestarin viraksi.

Vuoden lopussa olivat avoinna seuraavat virat: katurakennuspäällikön, yli-insinöörin, 7 piiri-insinöörin, käyttöinsinöörin, 3 suunnitteluinsinöörin, 5 insinöörin, 6 apulaisinsinöörin, rakennusmestarin, koneenhoitajan, piirtäjän ja toimistoapulaisen.

Katurakennusosaston palveluksessa oli kertomusvuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia: 24 rakennusmestaria, 2 työnjohtajaa, 6 mittausmiestä, 6 harjoittelijaa ja talonmies sekä vuoden lopussa yli-insinööri, 4 piiri-insinööriä, käyttöinsinööri, 3 suunnitteluinsinööriä, 12 insinööriä, 24 rakennusmestaria, työnjohtaja, 3 konemestaria, piirtäjä, 5 mittausmiestä, 5 harjoittelijaa ja talonmies.

Osaston ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 938 (ed. v. 925), lopussa 1 044 (968) ja keskimäärin 1 086 (1 047). Suurin lukumäärä 1 188 (1 136) oli aikana 1.—14.7. ja pienin 938 (924) aikana 1.—13.1. Työssä oli keskimäärin 986 (933), suurimman määrän ollessa 1 099 (1 079) aikana 12.—25.8. ja pienimmän määrän 875 (668) aikana 17.—30.6.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 28 466 (27 551) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1.5.—30.9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 93 (140) työntekijää, ollen suurin määrä 287 aikana 3.—16.6. (390 aikana 16.—29.7.).

Sairauslomalla, tapaturmat mukaan luettuina, oli kertomusvuoden aikana keskimäärin 56 (51) työntekijää.

Prosentteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta työntekijäin määrästä keskimäärin 5.11 (4.88) % ja työssä olevasta määrästä 5.63 (5.48) %.

Tapaturmien lukumäärä oli 289 eli 29.31 % työssä olleiden työntekijäin keskimäärästä, 986:sta. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 4 845 työpäivää (3 402), joka vastaa 1.63 % keskimääräisen työntekijäin luvun mukaan lasketusta työpäivien summasta 296 786 päivästä.

Työpäivien lukumäärä oli kertomusvuonna 301 (301). Kertomusvuonna tehtiin 345 (264) tapaturmailmoitusta. Eläkkeitä selvitettiin 62 (73).

Kirjelmät ym. Osastolle tuli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 276 kirjelmää, joista 613 oli yleisten töiden lautakunnalta, 291 kaupunginhallitukselta, 3 palkkalautakunnalta, 274 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 576 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 1 muilta kunnilta, 41 valtion virastoilta ja 477 yksityisiltä.

Osastoilta lähetettiin 1 434 kirjelmää, joista 301 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 268 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston eri osastoille, 235 kaupungin muille virastoille, 1 muille kunnille, 14 valtion virastoille ja 615 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 11 288 ja lähetettyjä 1 473. Kirjoihin vietiin lisäksi 27 tarveainevarastolaskua ja 10 kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi laskutettiin kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan antamista tarveaineista.

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Suunnittelutoimistossa laadittiin 448 (487) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 3 056 (3 236) kpl. Viemäriin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten 626 (557) kpl. Viemäriinliittämisiä suoritettiin viemäriinliittämislaitosten mukaan 475 (357) ja lisäksi uusittiin viemäriinliittämisiä taloviemärien korjausten yhteydessä 66 (46).

Kadun kaivauslupia annettiin yksityisille rakentajille 480 (453).

Kadut ja tiet. Tielaboration tutkimukset kohdistuivat toimintavuonna pääasiassa kestopäällystystöiden valvontaan sekä kiviaines- ja betoniputkitutkimuksiin. Vuoden aikana tutkittiin yhteensä 253 eri näytettä, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 147 näytettä, sideaineet 1, kiviainekset betonia varten 19, betoni- ja ruukkuputket 55, betonisuhteitukset 5, maalajit 24 ja sekalaiset näytteet 2.

Näytteistä suoritettiin yhteensä 725 eri analyysiä ja määrittystä, jotka jakaantuivat tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 516, sideaineet 2, kiviainekset ja maalajit 72, putket 133 sekä muut näytteet 2.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna 12 408 558 mk. Näissä töissä oli 6 mittausmekanikkaa, 21 mittausmiestä, 6—12 henkilöä maaperätutkimustehtävissä, 4 autonkuljettajaa ja kalustonhoitaja. Kesän aikana oli lomasijaisina 12 koulupoikaa mittausapulaisina. Ryhmän käytössä oli 4 paketti-autoa.

Mainituilla määrärahoilla suoritettiin yhteensä 3 796 erilaista mittaus- ja tutkimustyötä.

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon oli kertomusvuoden talousarvioon varattu 170 mmk ja ylitysoikeutta kaupunginvaltuusto myönsi 27 822 251 mk. Kustannukset olivat 197 822 251 mk. Katujen ja teiden päällystykseen uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvioon merkittyjä ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja yhteensä 41 991 519 mk, josta käytettiin 41 690 677 mk. Käyttövaroistaan kaupunginhallitus myönsi lähinnä edellä selostettuihin töihin luettavia tai niihin verrattavia töitä varten 4.043 mmk. Tästä summasta käytettiin 2 422 749 mk.

Katujen ja teiden päällystykseen korjauksiin, kunnossapitoon ja uusimiseen sekä uusien teiden päällystämiseen käytettiin 187 020 kg tietervaa, 404 059 kg bitumiemulsiota sekä 339 708 kg paikkausmassaa. Näillä määrillä paikattiin 116 921 m² ajorataa sekä 389 m² pihvoja ja käytäviä, yhteensä 117 310 m². Ajoradan pintakäsittelyä suoritettiin 58 869 m² sekä pihojen ja käytävien 725 m² eli yhteensä 59 594 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat osaston tilauksesta asfalttitoita seuraavasti: ajoratojen päällystystä 367 121 m², jalkakäytävien, pihojen ja polkupyöräteiden päällystystä 61 807 m² sekä kanavien paikkauksia 46 363 m², yhteensä 475 291 m².

Vanhaa nupukiveystä laskettiin uudelleen 3 326 m², vanhaa noppakiveystä 727 m² sekä vanhaa reunakiveä 3 441 jm. Uutta nupukiveystä laskettiin 1 564 m², uutta reunakiveä 9 467 jm, laattakäytävää tehtiin 2 244 m² ja uutta betonikäytävää 253 m² sekä korjattiin vanhaa betonikäytävää 280 m².

Yksityiset liikkeet suorittivat myös osaston tilauksesta vanhan nupukiven uudelleen laskua 4 258 m², vanhan reunakiven uudelleen laskua 4 870 jm ja uuden reunakiven laskua 6 250 jm.

Liikenteen järjestelyä varten oli kertomusvuonna määrärahoja käytettävissä 82 mmk, josta käytettiin 80 623 563 mk.

Uudet kadut ja tiet. Talousarvioon merkityillä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin laskettavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 2 984 802 970 mk, josta käytettiin 1 650 854 761 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä mainittakoon suurimpina: Helsingin-Jorvaksen moottoritien rakentaminen kaupungin alueella 252 355 929 mk, Ruoholahden sillan rakentaminen liitosteineen 208 954 392 mk, Länsiväylän rakentamisen johdosta Lauttasaassa tehtävät katutyöt 155 571 623 mk, Itäisen moottoritien rakentaminen risteyksineen ja liitosteineen Kulosaaren sillalta Linnanrakentajantielle 131 650 534 mk, Puotilan pohjoisen asuntoalueen katujen tasoittaminen ja päällystäminen 127 621 392 mk, Mäkitorpan- ja Siltavoudintien rakentaminen 36 618 151 mk, kortteleiden n:o 28031—28034 muodostaman kerrostaloalueen katujen rakentaminen Oulunkylässä 28 383 297 mk, Hakaniemen sillan liitosteiden päällystäminen 24 155 040 mk, Puotilan eteläisen asuntoalueen katujen tasoittaminen ja päällystäminen 23 907 628 mk, Suursuon asuntoalueen katujen ja Pakilantien sen kohdalla olevan osan tasoittaminen ja päällystäminen 22 249 148 mk, Kuusisaarentien tasoittaminen ja päällystäminen ja silta Kuusisaaresta Munkkiniemeen 22 225 587 mk, Nurmijärventien osan Lapinmäentiestä Matkamiehentielle sekä Matkamiehentien tasoittaminen ja päällystäminen 21 174 186 mk, Reimاران pienteollisuus- ja varastoalueen katujen tasoittaminen ja päällystäminen 20 131 518 mk, Savonkadun ja Kumpulantien leventäminen 17 954 355 mk, tien rakentaminen ja päällystäminen Mäkelänkadulta Sofianlehdonkadulle 17 314 725 mk, Vihdintien tasoittaminen ja päällystäminen Haagan kohdalla 14 885 717 mk, hiekoitusorasii-lon rakentaminen Herttoniemeeseen 13 721 198 mk, Lapinmäentien tasoittaminen ja päällystäminen 12 545 381 mk, Pitäjänmäen- ja Kaupintien risteuksen järjestely 11 602 311 mk, Paciuksenkadun tasoittaminen ja päällystäminen korttelin n:o 526 kohdalla 10 mmk, Metsämäentien tasoittaminen ja päällystäminen 8 755 702 mk, Pakilan-, Metsäpuron-, Rajametsän- ja Suonotkontien risteuksen järjestely 8 841 024 mk, Pukinmäen rautatienalitustunnelin rakentaminen ja siihen välittömästi liittyvät tietyöt 7 239 213 mk, Käpylätien tasoittaminen Koskelantieltä Oulunkyläntielle sekä Käpylän-, Oulunkyläntien ja Pohjolankadun risteuksen rakentaminen ja päällystäminen 6 190 408 mk sekä sosiaalivirastotalon ympäristön katujen järjestelytöiden aloittaminen 5 971 066 mk. Rakennuslain 78—79 §:ien mukaiset katutyöt olivat yhteensä 301 850 510 mk.

Uutta katua tasotettiin seuraavasti: ajotietä 192 131 m², polkupyörätietä 6 334 m², istutuksia varten 2 893 m² ja käytäviä 32 185 m², yhteensä 233 543 m².

Katuvalaistukseen ja sinisen alueen satamavalaistukseen oli kertomusvuodeksi myönnetty yhteensä 244 901 820 mk, mikä käytettiin kokonaan.

Yleiset vesipostit. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon ja kunnossapitoon ym. oli määrärahoja yhteensä 15.3 mmk, mistä käytettiin 14 589 175 mk.

Viemärit ja viemäriveden puhdistamot. **V i e m ä r i t.** Kertomusvuonna oli talousarviossa myönnetty 29 952 821 mk viemärien korjauksiin ja kunnossapitoon, mikä määräraha käytettiin kokonaan. Kustannukset jakaantuivat seuraavasti: viemärien korjaus ja kunnossapito 28 022 188 mk, täydennystyöt 1 880 208 mk, viemärien huuhteluvesi 28 985 mk sekä sosiaaliturvamaksut 21 440 mk.

Viemärien uusimisiin oli käytettävissä 55 641 786 mk, josta käytettiin 42 726 303 mk. Viemäreitä uusittiin seuraavasti: \varnothing 30 cm 1 070 m, \varnothing 40 cm 84 m, \varnothing 50 cm 84 m ja \varnothing 90/101 cm 22 m. Yhteinen pituus oli 1 260 m. Lisäksi uusittiin Mätäjoen alitus

kahdella \varnothing 30 cm:n betonimanttelissa olevalla valurautaputkella. Alituksen pituus oli 34 m.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli uusien viemäreiden rakentamiseen kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 1 587 134 853 mk, josta käytettiin 1 169 972 506 mk.

Uusia, kaupungin kustannuksella rakennettuja ja käyttöön otettuja yleisiä viemäreitä valmistui kertomusvuonna seuraavat määrät: \varnothing 15 cm 117 m, \varnothing 22.5 cm 1 215 m, \varnothing 30 cm 13 770 m, \varnothing 37.5 cm 255 m, \varnothing 40 cm 3 829 m, \varnothing 50 cm 1 380 m, \varnothing 60 cm 1 303 m, \varnothing 80 cm 1 776 m, \varnothing 100 cm 353 m, \varnothing 120 cm 58 m, \varnothing 140 cm 1 569 m, \varnothing 150 cm 54 m, 160 cm 2 122 m, valurautaputkia \varnothing 25 cm 153 m ja \varnothing 30 cm 66 m, rautatieputkia \varnothing 45 cm 21 m ja \varnothing 80 cm 15 m, eli viemäreitä yhteensä 28 056 m sekä 577 tarkastuskaivoa ja 254 sadevesikaivoa.

Vuoden aikana suoritetuista viemäritöistä ja niiden kustannuksista mainittakoon: Viikin puhdistamon kokoojaviemärit pumppaamoihin 538 002 651 mk, Puotilan pohjoisen asuntoalueen viemärit 52 989 363 mk, Munkkiniemenrannan viemäri, pumppaamo ja paineviemäri 36 909 873 mk, Länsi-Pakilan pääviemäri 32 250 762 mk, Malmin raitin viemäri 19 099 751 mk, Näkinkujan jäteveden pumppaamo viemäritöineen ja paineajoitineen 18 716 071 mk, pääviemäriin muutostyöt Hesperiankatujen länsipäässä 17 mmk, Takkatien pienteollisuusalueen viemärien ja kokoojaviemäriin rakentaminen alueelta Talin puhdistamon suuntaan 14 709 918 mk, Mäkitorpantien ja Siltavoudintien viemärit 13 748 761 mk, kokoojaviemäriin rakentaminen Vihdintieltä Konalan Reimarlan pohjoispuolella 13 038 247 mk, kokoojaviemäriin rakentaminen Pohjois-Herttoniemen teollisuusalueelta Puotilan-Myllypuron kokoojaviemäriin 11 817 736 mk, korttelien n:o 28031—28034 muodostaman kerrostaloalueen viemärit Oulunkylässä 10 mmk, Myllypuron kokoojaviemäri 9 637 167 mk, viemäriin rakentaminen Malmin raitilta Malmi-Tapanilan kokoojaviemäriin 9 532 099 mk, viemärien rakentaminen Porvoontielle, Kivitorpantielle ja Utintien jatkeelle Vartiokylän vanhassa keskustassa 9 314 660 mk, Myllypuron asuntoalueen viemärit 6 898 626 mk, Hesperiankatujen, Rajasaarenkadun ja Stenbäckinkadun tulvakynnysten varustaminen koneellisella siivilällä 6 486 453 mk, Lohkopellontien viemäri 6 mmk, rakennuslain 78—79 §:ien mukaiset viemärien rakennustyöt yhteensä 246 844 740 mk.

Viemäriveden puhdistamot. Puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 95 mmk, josta käytettiin 88 227 053 mk. Talin roskienlähettämön käyttöön ja hoitoon varatusta 4.9 mmk:sta käytettiin 3 696 324 mk.

Eri laitosten kesken jakaantuivat kustannukset seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja hoitokustannukset mk	Vakinaisen henkilöstön palkkaus mk	Yhteensä mk
Alppilan puhdistamo	997 548	—	997 548
Rajasaaren »	21 308 910	5 549 209	26 858 119
Kyläsaaren »	12 146 714	5 394 116	17 540 830
Talin »	17 408 809	5 584 702	22 993 511
Herttoniemen »	11 845 603	4 808 701	16 654 304
Kulosaaren »	2 908 657	—	2 908 657
Lauttasaaren »	4 934 556	1 193 387	6 127 943
Viikin »	1 345 549	1 118 447	2 463 996
Pienpuhdistamot	598 450	—	598 450
Savilan pumppuasema	7 432 187	990 769	8 422 956
Heporaudan »	518 376	—	518 376
Sotkakujan »	430 537	—	430 537
Nahkahousuntien »	447 607	—	447 607
Luoteisväylän »	616 957	—	616 957
Munkkiniemen »	670 694	—	670 694
Konalan »	1 408 660	—	1 408 660
Purjehtijankujan »	644 454	—	644 454
Hässelbyn »	434 303	—	434 303
Strömsin »	1 245 626	—	1 245 626
Porolahden »	460 187	—	460 187
Tammisalons »	269 660	—	269 660
Pukinmäen »	24 867	—	24 867
Siltamäen »	17 150	—	17 150
Suutarilan »	88 368	—	88 368
Tapanilan »	22 624	—	22 624
Yhteensä	88 227 053	24 639 331	112 866 384

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: lietteestä Herttoniemessä 1 300 mk, Kyläsaarella 7 100 mk, Rajasaarella 2 700 mk ja Talissa 4 200 mk; kaasusta Kyläsaarella 348 462 mk ja Talin roskienlahottamon kompostista 767 000 mk eli yhteensä 1 130 762 mk.

Kokonaisvesimäärät (luvut tarkoittavat 1 000 m³) olivat Kyläsaarella 5 746, Rajasaarella 10 442, Talissa 7 580, Herttoniemessä 5 848 ja Lauttasaarella 1 652; näistä määristä puhdistettiin vain mekaanisesti vastaavasti 3 657, 556, 4 263, 1 088 ja 0 sekä biologisesti 2 089, 9 886, 3 317, 4 760 ja 1 625.

Veden laatu (BHK-5 mg/l) oli Kyläsaarella: laitokseen tullut viemäriveresi 355, mekaanisen puhdistuksen jälkeen 216 ja biologisen puhdistuksen jälkeen 47; vastaavat luvut Rajasaarella olivat 264, 153 ja 22; Talin puhdistamossa 352, 171 ja 4.5; Herttoniemen puhdistamossa 244, 161 ja 49 sekä Lauttasaarella 191, 109 ja 61.

BHK-kuormitukset eri puhdistuslaitoksissa olivat (luvut tonneja): laitokseen tulleen veden Kyläsaarella 2 040, Rajasaarella 2 760, Talissa 2 670, Herttoniemessä 1 430 ja Lauttasaarella 310; mekaaninen puhdistus poisti likaa vedestä Kyläsaarella 800, Rajasaarella 1 158, Talissa 1 372, Herttoniemessä 485 ja Lauttasaarella 133; biologinen puhdistus poisti vedestä likaa Kyläsaarella 354, Rajasaarella 1 300, Talissa 553, Herttoniemessä 535 ja Lauttasaarella 78. Mereen laskettiin yhteensä mekaanisesti ja biologisesti puhdistetun veden mukana Kyläsaarella 886, Rajasaarella 302, Talissa 743, Herttoniemessä 410 ja Lauttasaarella 99 tn.

Laitosten puhdistustehot olivat (%): Kyläsaaren mekaaninen osasto 39, biologinen osasto 78, biologisen puhdistuksen osuus kokonaistehoon 17 ja laitoksen koko-

naisteho 56; Rajasaaren vastaavat luvut olivat 42, 86, 47 ja 89; Talin puhdistamon 51, 97, 21 ja 72; Herttoniemen 34, 70, 37 ja 71 sekä Lauttasaaren 43, 44, 25 ja 68.

Sivutuotteina saatiin kaasua ja lietettä. Kyläsaari tuotti kaasua 41 317 m³, Rajasaari 513 914 m³, Tali 259 357 m³ ja Herttoniemi 346 341 m³. Kyläsaaren kaasu myytiin kaasulaitokselle käyttökaasuun sekoitettavaksi. Muiden laitosten tuottama kaasu poltettiin niiden omissa kaasumoottoreissa.

Lietettä myytiin sivullisille 153 m³ ja Dano-kompostia 1 534 m³.

Talousarvioon merkittyjä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli uusia puhdistamoja varten kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 821 633 105 mk, josta käytettiin 66 021 362 mk. Lisäksi oli Talin roskienlahottamon ilmanvaihtolaitteiden hankkimiseen varattu 1.1 mmk, mikä määräraha siirtyi seuraavaan vuoteen.

Kertomusvuonna olivat rakenteilla seuraavat jätevedenpuhdistamot tai vanhojen puhdistamoiden lisätyöt:

Rajasaaren puhdistamossa tehtiin II-laajennusvaiheeseen kuuluvien lietelavojen uusimistöitä, jotka kertomusvuoden loppuun mennessä saatiin valmiiksi ja otettiin käyttöön.

Lauttasaaren puhdistamossa jatkoi urakoitsija Oy Yleinen Insinööritoimisto koneiston asennustöitä sekä koekäyttöä. Puhdistamo otettiin vastaan 1.3. kaasunkäsittelyhuoneeseen liittyvää kojeistoa lukuun ottamatta, joka koekäytön jälkeen otettiin vastaan 16.7.

Kertomusvuoden päättyessä oli Viikin puhdistamossa, jonka rakennustöitä suoritti katurakennusosasto, keskeneräisenä konekeskuksen sisäpuoliset rakennustyöt, hautumon vesikatto, lietelavat ja alueen lopulliset tasaus- ja tietyöt. Koneasennukset aloitettiin syksyn kuluessa. Puhdistamon rakennustöihin oli kertomusvuonna varattu 155 005 572 mk, josta käytettiin 31 868 002 mk.

Kertomusvuoden aikana valmistuivat seuraavat urakoitsijoiden rakentamat jätevedenpumppaamot:

Munkkiniemenrannan pumppaamo, joka otettiin vastaan 21.11. Sen kustannukset olivat 7.97 mmk.

Suutarilan pumppaamo, joka otettiin vastaan 1.10. Sen kokonaiskustannukset olivat 54 421 609 mk sekä

Pukinmäen pumppaamo, jonka vastaanotto oli 22.12. ja kokonaiskustannukset 73 213 549 mk.

Siltamäen pumppaamo valmistui kertomusvuoden viimeisinä päivinä, joten sen vastaanotto siirtyi seuraavaan vuoteen. Kokonaiskustannukset olivat 16 567 406 mk.

Suutarilan ja Pukinmäen pumppaamoiden käynnistys jäi seuraavaan vuoteen.

P a l o k a i v o t. Kertomusvuoden aikana suoritettiin ainoastaan palokaivojen ja -altaiden kunnossapitotöitä. Kertomusvuoden talousarviossa oli tätä tarkoitusta varten 1 mmk:n määräraha, mikä käytettiin kokonaan ko. tarkoitukseen.

Urheilulaitteet. Talousarvioon sisältyviä, edellisiltä vuosilta siirtyneitä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä urheilulaitteiden uudistoihin yhteensä 124 086 300 mk, josta käytettiin 53 965 478 mk.

Suurin osa urheilulaitteiden uudistyoikohteista oli sellaisia, joiden työt eivät valmistuneet vielä kertomusvuonna.

Vuoden aikana valmistuivat seuraavat työt: Käpylän urheilupuiston raviradan ja Mäkelänkadun välisen avo-ojan putkittaminen, Pukinmäen uimarannalle johtavan tien rakentaminen, toisen lentopallokentän tasoittaminen Käpylän urheilupuiston pukusuojarakennuksen ja Mäkelänkadun alueella, putkirakenteisten pienois-hyppymäkien rakentaminen Munkkivuoreen, Kaivopuistoon, Toukolaan ja Töölön pallokentälle sekä valaistun ladun järjestäminen Uimastadionin maastoon.

Väestönsuojat. Talousarvioon sisältyviä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävänä vanhojen väestönsuojien peruskorjauksiin 49 993 030 mk ja uusien väestönsuojien suunnittelua ja rakentamista varten 584 616 818 mk. Näistä varoista käytettiin peruskorjauksiin 36 683 400 mk, uusien väestönsuojien rakentamiseen 168 295 340 mk ja suunnitteluun 16 375 882 mk.

Kertomusvuoden aikana saatiin valmiiksi tammikuussa urakoitsijan toimesta Vilhovuoren väestönsuojan sisustamatta olevan osan peruskorjaustyöt, joiden kustannukset olivat 36 403 075 mk. Suojaan valmistui porakaivo, jonka kustannukset pumppuineen olivat 312 000 mk. Sen liittäminen suojan vesijohtoverkkoon jäi keskeneräiseksi vuoden päättyessä. Suojan ajotunnelin toisen paineoven valmisti rakennusviraston konevarikko, mikä työ maksoi 527 000 mk. Ovea ei kertomusvuonna vielä saatu asennetuksi paikoilleen.

Vuoden lopussa valmistuivat urakoitsijan toimesta Tiilimäen B-luokan väestönsuojan peruskorjaustyöt, jotka maksoivat 15 702 758 mk. Ilmastointilaitteiden täydentäminen, vss-puhaltimien hankinta sekä ympäristön järjestely jäi seuraavaan vuoteen.

Keskeneräiseksi jäivät myös vuoden päättyessä Lauttasaaren B-luokan väestönsuojan peruskorjaustyöt, joiden urakkahinta oli 16,26 mmk.

Vuorikadun-Senaatintorin väestönsuojan peruskorjaustöihin liittyvät louhintatyöt päättyivät helmikuussa ja maksoivat 3 316 000 mk. Suojan muut korjaustyöt siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Suojien peruskorjaustyöt käsittivät holvaamattomien osien varustamisen teräsbetoniholvilla tai kalliokaton vahvistamisen pulttaamalla, injektoimalla, teräsbetoniverkolla ja ruiskubetonoinnilla. Peruskorjaustöihin sisältyi myös uusien paineovien asentaminen, ilmastointi- ja jäähdytyslaitteiden hankinnat ym., jotta suojat täyttäisivät ajankohtaiset vaatimukset.

Uusista väestönsuojista mainittakoon, että edellisenä vuonna aloitetut Keski-Kallion yleisen väestönsuojan I louhintavaiheen työt saatiin suoritetuiksi helmikuussa kustannusten ollessa 61 805 443 mk. Keski-Kallion väestönsuojan II louhintavaiheen työt aloitettiin toukokuussa ja päättyivät marraskuussa. Työt tulivat maksamaan 46 661 132 mk, louhintatöiden kokonaiskustannusten ollessa 48,75 mmk.

Niinikään saatiin edellisenä vuonna aloitetut Toukolan väestönsuojan, talojen Hämeentie 122–128 yhteissuojan ja Toukolan ensiapusuojan louhintatyöt suoritetuiksi maaliskuussa, louhintakustannusten ollessa 23 329 644 mk. Niemenmäen väestönsuojan louhintatyöt päättyivät heinäkuussa ja maksoivat 41 786 045 mk sekä Vallilan kortteleiden n:o 556 ja 585 yhteisen väestönsuojan louhintatyöt toukokuussa kustannusten ollessa 22 993 680 mk. Vm. suojan suunnitelmiin tehtyjen muutosten aiheuttamat lisälouhinnat siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Kulosaaren kerrostaloalueen yhteisen väestönsuojan sisä- ja ilmastointityöt aloitettiin joulukuussa urakkahinnan ollessa 173 864 000 mk.

Suunnittelun alaisena oli kertomusvuoden aikana Laajalahdentien väestönsuojan peruskorjaustyöt sekä uusista väestönsuojista Meilahden, Katajanokan, Töölöntorin ja Puotila II:n yleiset väestönsuojat. Ilmanvaihto-, putkityö- ja sähkötyösuunnitelmat sekä rakennepiirustukset oli tilattu ulkopuolisilta asiantuntijoilta.

Varsinaisia *työllisyystöitä* ei kertomusvuonna suoritettu.

Tilastyöt. Katurakennusosasto suoritti tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille. Näistä töistä laskutettiin yhteensä 552 506 612 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 118 717 (ed. v. 117 469) m³. Pasilan kivimurskaamon kustannukset olivat kertomusvuonna 67 056 045 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia yhteensä 13 930 (15 306) kpl, jalallisia uurreputkia yhteensä 3 654 (3 793) kpl, sadevesikaivon pohjaosia 323 kpl, lukko-osia 71 kpl, yläosia 278 kpl ja välirenkaita 391 kpl eli sadevesikaivon osia yhteensä 1 063 (729) kpl, tarkastuskaivon renkaita 2 212 kpl ja kansia 783 kpl eli tarkastuskaivon osia yhteensä 2 995 (2 211) kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä (pp) 811 kg, irtosementtiä 743 885 (780 500) kg, betonisoraa 1 595.5 (1 662.5) kg, sepeliä n:o 2 397 (544) kg ja sepeliä n:o 3 197.5 (177.5) kg, betoniterästä 18 742 (38 038) kg, sidelankaa 475 (370) kg, valmiita teräs-jäkisteitä 42 953 (21 958) kg.

Sähkönkulutus oli 28 567 (28 507) kWh, valokaasun 1 563 (2 329) m³, vesijohtoveden 1 380 (3 047) m³, lämmityshöyryn 929.2 (729) tn, voiteluöljyn 61 kg, muottiöljyn 270 kg, vaseliiniin 91 kg ja bensiiniin kulutus 3 760 l.

Putkivalimon kustannukset olivat 35 245 552 mk.

Edellä lueteltujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat kertomusvuonna yhteensä 106 319 791 mk.

Kaikkien katurakennusosaston em. töiden kustannukset, tilaustöiden kustannuksia lukuun ottamatta, olivat yhteensä 4 214 591 596 mk.

P u h t a a n a p i t o - o s a s t o

Puhtaanapito-osasto huolehti kaupungille kuuluvan puhtaanapidon suorittamisesta, kaupungin yleisten mukavuuslaitosten kunnossa- ja puhtaanapidosta, lumen- ja jätteidenkaatopaikkojen järjestämisestä ja kunnossapidosta sekä jätteiden käsittelystä.

Kiinteistönomistajain kanssa tehtävien sopimusten perusteella osasto huolehti myös heille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta ja kiinteistöihin kertyvien jätteiden kuljetuksesta kaato- tai muulle hävityspaikalle. Yksityisten kiinteistöjen katuosuuksien talvipuhtaanapidosta osasto suoritti kuitenkin vain ajoradan aurauksen ja tasoituksen. Vieraiden valtioiden lähetystöjen, valtion ja seurakuntien katuosuudet jalkakäytävineen pidettiin kunnossa ympäri vuoden.

Katuosuuksien puhtaanapito hoidettiin puhtaanapitovelvollisten suorittamaa korvausta vastaan, jolloin talvipuhtaanapidosta laskutettiin kaupungin todellisten

kustannusten mukaisesti. Ajouradan ja sillä olevien suojateiden sekä korokkeitten ja pysäkkikorokkeitten hiekoittaminen kuului kuitenkin kaupungille.

Toimisto, henkilökunta ym. Henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna puhtaanapitopäällikkö, käyttöinsinööri, insinööri, osastokamreeri, 12 piirityönjohtajaa, toimentaja ja 4 toimistoapulaista. Lisäksi oli osastossa tilapäisinä käyttöinsinööri, jätteenpolttolaitoksen hoitajana toimiva ylikonemestari ja 4 vuorokonemestaria. Rakennusviraston uudelleenjärjestely oli edelleen loppuunviemättä, joten vapautuneita toimistoapulaisten virkoja ei vakinaisesti täytetty. Myös ylimääräistä työsopimussuhteista työvoimaa käytettiin; mm. jätteidenpolttolaitoksen käyttöinsinööri oli työsopimussuhteessa.

Kertomusvuoden aikana kuoli viisi henkilöä ja eläkkeelle siirtyi 34 osaston palveluksessa ollutta.

Toimiston henkilökunnasta oli kuusi henkilöä sairauslomalla yhteensä 42 työpäivää.

Osastoon saapui 62 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 283 kirjelmää.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin asiakkaiden laskutuksen laskentatyö koneellisesti työnjohdon palkanlaskennan ja kuormalistojen pohjalta, jolloin laskut saatiin suoraan laskentakeskuksesta (tietojenkäsittelykeskuksesta). Järjestelmä ei kuitenkaan vielä ollut täysin valmis.

Vahingonkorvausanomuksia, jotka aiheutuivat liukastumisesta kaduilla tai liikennevahingoista käsiteltiin osastolla 18. Suoritetuista puhtaanapitotöistä kirjoitettiin 37 439 laskua ja sekalaisista töistä 546 laskua.

Katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapitoa varten oli kaupunki jaettu 20 puhtaanapitopiiriin, joista ns. Malmin piiri eli Vantaan idänpuoleinen osa kaupunkia oli katurakennusosaston hoidossa puhtaanapito-osaston laskuun. Lisäksi hoidettiin lumenkaatopaikkoja ja katuhiekkavarastoja omina piireinään. Katupuhtaanapitoa johti käyttöinsinööri ja hänen alaisinaan yhteensä 22 työnjohtajaa, joista yhdeksän oli vakinaista. Heidän lisäksi siirrettiin tilapäisesti talvipuhtaanapitoa varten puisto-osastolta kaksi työnjohtajaa.

Työntekijäin luku vaihteli 793 työntekijästä talvella 402:een kesällä, keskiarvon ollessa 598 työntekijää viikkoa kohti.

Ajoratojen aurasopimuksia kiinteistöjen kanssa oli vuoden alkaessa 3 115 ja päättyessä 3 761.

Kesäpuhtaanapitosopimuksia oli 20 kiinteistön kanssa.

Kaupungin 277:n sekä valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen 358 kiinteistön katuosuuksien puhtaanapito hoidettiin kautta vuoden.

Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 20. Lakaisujätteitä kaduilta kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 50 852 m³.

Katujen kasteluun ja torien huuhteluun käytettiin 51 877 m³ vettä sekä katujen ja teiden hiekoittamiseen 42 719 m³ hiekkaa.

Kertomusvuonna valmistui ensimmäinen kallioon louhittu hiekkasiilo Herttoniemeen.

Kiinteistöjätteiden kuljetus, kaatopaikkojen ja yleisten mukavuuksilaitosten hoito ja puhtaanapito. Jätteiden kuljetusta ja käsittelyä varten kaupunki oli jaettu alueellisesti kuuteen piiriin, minkä lisäksi tehtävänmukaisen jaon perusteella muodostettu

seitsemäs piiri huolehti käymälälannan kuljetuksesta ja hajoitus- ja sadevesikaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella.

Katu- ja kiinteistöpuhtaanapidon työnjohto oli yhteinen kahden työnjohtopiirin osalta, nim. toisaalta Lauttasaaren ja toisaalta Kulosaaren, Herttoniemen yms. kaakkoiset alueet käsittävän piirin osalta. Piirien työnjohto oli keskitetty Hämeen-tiellä sijaitsevaan työnjohtokeskukseen, jonka yhteydessä sijaitsivat myös autotallit pääosalle kiinteistöpuhtaanapitoautoja.

Jätteiden kaatopaikkoja oli järjestetty sekä Pasilaan että Herttoniemeen. Herttoniemen kaatopaikan käyttö lopetettiin kertomusvuoden kesällä alueen täyttymisen takia. Osa jätteistä kuljetettiin katurakennusosaston hoidossa olevaan roskien lahotamoon. Kyläsaaren jätteidenpolttolaitos oli toiminnassa ensimmäisen täyden toimintavuotensa.

Työnjohtajista oli kolme vakinaista ja heidän lisäksi töitä valvomassa viisi ylimääräistä työnjohtajaa. Kyläsaaren jätteiden polttolaitoksessa oli lisäksi käyttö-insinööri, ylikonemestari ja neljä vuorokonemestaria, toimistoapulainen sekä 22 työntekijää.

Kiinteistöjätteiden ja makkilannan kuljetuksessa oli 72 osaston omaa ja 13 yksityistä autoa. Kertomusvuonna hankittiin osaksi kokeilumielessä Sisu-Norba -merkkinen jätteenkuljetusauto, jonka astian tyhjennys oli koneellistettu.

Kiinteistöpuhtaanapitoa suorittamassa oli keskimäärin 272 työntekijää.

Kertatilauksen perusteella hoidettiin 486 kaupungin kiinteistön ja 6 314 yksityisten omistaman kiinteistön puhtaanapito. Lisäksi huolehdittiin 24 kaupungin omistaman ja 195 yksityisten omistaman rakennustyömaan sekä kaupungin 26 yleisen käymälän ja 26 vedenheittopaikan puhtaanapidosta.

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 2 504 talossa. Sadevesikaivoja tyhjennettiin 498.

Kertomusvuonna kuljetettiin erilaisia jätteitä seuraavat määrät:

Jätteiden laatu	Viety kaatopaikoille	Viety jätteiden polttolaitokselle	Viety roskien lahotamoon	Yhteensä
	m ³			
Talous-, paperi- yms. asuma- ja teollisuusjätteitä	171 708	303 745	18 425	493 878
Tuhkaa	23 048	13 227	—	36 275
Makkilantaa	6 756	—	—	6 756
Hajoituskaivosakkaa	44 203	—	—	44 203
Yhteensä	245 715	316 972	18 425	581 112

Jätteitä poltettiin polttolaitoksessa kertomusvuonna 47 081 tn ja jäteöljyjä 193.5 tn. Kokeilumielessä poltettiin myös puhdistamolietettä 194 tn. Tullin valvonnan alaisena poltettiin 43.4 tonnia banaaneja ja muita pilaantuneita hedelmiä.

Makkilannan myynti loppui kysynnän vähennyttyä kertomusvuonna kokonaan.

Erilaisia eläinraatoja korjattiin pois ja hävitettiin 1 093, joista koiria oli 477, kissoja 561, hevosia 1.

Ruoka- ja talousvettä kuljetettiin eri puolilla esikaupunkialuetta sijaitseviin yksityistalouksiin kuljetusmaksutta 12 611.0 m³ sekä kuljetusmaksua perien 6 170.5 m³.

Vettä kuljetettiin vedenjakelupaikkoihin 518.0 m³ ja kaupungin laitoksille 4 631.5 m³. Kuljetustyössä, jota valvoi työnjohtaja, käytettiin kaikkiaan kuutta 4—5 m³:n suuruisella säiliöllä varustettua autoa. Vettä tilanneita kiinteistöjä oli kertomusvuoden päättyessä 521.

Puhtaanapito-osaston käytössä olleiden kaupungin omistamien *moottoriajoneuvojen ja tärkeimpien työkoneiden määrä* oli seuraava:

L a j i	1.1.1962 kpl	31.12.1962 kpl	Lisäys tai vähennys
Kuorma-autoja	106	101	5
Kasteluautoja	4	4	—
Lakaisukoneita	4	4	—
Tiichöyliä	32	32	—
Kumipyörätraktoreita	86	86	—
Lumilinkoja	—	—	—
Kaivontyhjennysautoja	4	5	1
Autoon kiinnitettäviä hiekanlevittäjiä	25	26	1

Katuhiekoituksen työnjohdon helpottamiseksi ja hiekoituksen ohjaamiseksi mahdollisimman nopeasti kulloinkin eniten hiekkaa tarvitseville liikenneväylille oli hiekoitusautoihin hankittu ja asennettu yhteensä 17 radiopuhelinta, jotka toimivat liikennelaitoksen ULA-puhelinkeskukseen liittyvinä. Järjestelmän uusimiseksi tilattiin kertomusvuonna uusi radiopuhelinkeskus, jonka valmistuminen siirtyi kuitenkin v:een 1963. Keskus jäi edelleen yhteiseksi liikennelaitoksen kanssa.

P u i s t o - o s a s t o

Henkilökunta, huoneisto ym. Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, 9 piiripuutarhuria, piirtäjä, toimistoapulainen, tp. toimistoapulainen, 13 työmäärärahoista palkattua työnjohtajaa sekä osapäiväksi palkattu suunnittelija.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 160 ja vuoden lopussa 173. Kuukausittain oli 358 työntekijää. Suurin oli lukumäärä kesäkuun alussa, jolloin oli 545 työntekijää.

Vuoden aikana kuoli 3 työntekijää ja eläkkeelle siirtyi 12 työntekijää.

Sairaustapauksia oli 280. Sairauslomapalkkoja maksettiin 7 880 236 mk. Tapaturmia sattui vuoden kuluessa 51.

Osastolle saapui kaikkiaan 590 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 244 kirjelmää.

Saapuneita laskuja oli 1 179 ja lähetettyjä 609.

Toimistossa laadittiin 31 puutarhasuunnitelmaa ja 10 muuta piirustusta.

Kasvihuoneet, lavatarha ja taimisto. Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 90 000 kasvia kukkaryhmiä varten. Lämmitykseen käytettiin 15 400 kg koksia ja 168 503 l polttoöljyä.

Taimistosta siirrettiin puistoihin ja myytiin seuraavat määrät kasveja:

30. Yleiset työt

	Istutettu puistoihin kpl	Myyty kpl	Hävitetty vioittuneina kpl	Lisätty kpl	Varastossa kpl
Lehtipuita	364	162	160	120	7 271
Havupuita	75	13	—	104	1 320
Koristepensaita	2 849	403	—	2 234	40 865
Köynnöskasveja	214	75	280	—	5 510
Perennoja	4 936	709	—	—	40 637
Kukkasipuleita	3 615	—	—	—	10 385

Vuoden aikana rakennettiin taimistoon asianmukaiset peseytymis- ja pukeutumistilat.

Puisto- ja leikkikenttätöyt. Osaston hoidossa oli vuoden lopussa 340 yleistä puistoa, 90 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 20 sopimuksen perusteella hoidettavaa puistoa.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 138 000 mk.

Vuoden aikana jatkettiin edellisinä vuosina keskeneräiseksi jääneiden puistojen rakentamista Keskuspuistoalueella, Kuusikko- ja Lamputilantien välisellä alueella Maunulassa, Lahnalahdenpuistossa Lauttasaaressa, Merikyöpylänpuistossa, Tallbergin Puistotiellä, Vuorilinnakkeentiellä Etelä-Kaarelassa, Kanneltien ja korttelin n:o 33121 välisellä alueella, Henrikintien puistossa, Kivitorpan- ja Huopalahdentien välisellä alueella sekä Kulosaaren puhdistuslaitoksen luona.

Rakennustyöt aloitettiin Tuomarinkylän kartanon puistossa, Kylänevan puistossa, Susi-, Hirvi- ja Karhutien välisellä alueella, Relanderin aukiolla ja Risto Rytintien puistossa.

Lopulliseen kuntoon saatiin Lahnalahden puisto Lauttasaaressa, Laajasuon- ja Nuijamiestentien kulma. Leikkikenttä Vuorilinnakkeentiellä, Karhupuisto ja Porvoonkadun puistot, Kylänevan- ja Lapinmäentien puistot Haagassa, Maunulan pallokentän ympäristö, retkeilytie Maunulassa, Ulvilan- ja Uudenkaupungintien välinen alue, Kulosaaren puhdistuslaitoksen ja Tupasaarentien välinen alue sekä Juhani Ahontien ja Chydeniuksentien kulma.

Leikkikenttätöitä jatkettiin mm. Ulvilantien leikkipuistossa, Tapanilan- ja Terhontien kulmassa, joka valmistui vuoden aikana, Pajalahdenpuistossa sekä Pohjois-Haagassa. Keskuspuistoon rakennettiin leikinohjaajan rakennus, Ulvilantien ja Pohjois-Haagan leikkipuistoihin kahluulammikot sekä Annalaan leikkikenttä.

Tilautustyöt. Lisäksi puisto-osasto suoritti tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille yhteensä 49 711 888 mk:n arvosta.

Tilautuksista olivat huomattavimmat: sairaaloiden, kansakoulujen, palolaitoksen, huoltoviraston, lastensuojeluviraston, työväenopistojen, uimastadionin, katurakennusosaston, kiinteistöviraston, sähkölaitoksen ja eräitten vesilaitoksen hallinnassa olevien istutusten kunnossapito sekä Eläintarhanajojen ja Kansainvälisen Festivaalilyhdistyksen aiheuttamat kunnostustyöt Eläintarhassa ja Kaivopuistossa; Koskelan sairaskodin istutukset, osa Hesperian sairaalan puistosta, Haagan paloaseman piha, Hakasalmensillan liitosteiden ja Käpylätien nurmikaistat, Hanasaaren ja

Salmisaaren voimalaitosten pihat, Ruhan hallialueen nurmikoiden kunnostus, Helsingin Puutarhanäyttelyn kunnostustyöt Alppiharjulla.

Menot ja tulot. Menojen varten oli yleisten töiden pääluokan luvussa Puisto-osasto varattu määrärahoja 303 372 910 mk, määrärahojen väliset siirrot oivat 2 065 086 mk ja ylitysoikeutta myönnettiin 18.01 mmk. Menot olivat 275 091 4819 mk ja seuraavaan vuoteen siirtyi 35 123 576 mk. Em. määrärahoihin sisältyi uusia puistoja ja leikkikenttiä varten 110 mmk:n suuruinen siirtomääräraha, josta kertomusvuonna käytettiin 74 876 424 mk.

Tulota tuottamattomien pääomamenojen pääluokan luvussa Istutukset oli edellisten vuosien siirtomäärärahoja käytettävissä uusia puistoja ja leikkikenttiä varten 34 181 101 mk, josta käytettiin kertomusvuonna 22 515 517 mk. Säästöä jäi 89 595 mk ja seuraavaan vuoteen siirtyi 11 575 989 mk.

Puisto-osaston tulot kaikkiaan olivat 3 974 986 mk, josta kaupunginpuutarhan osuus oli 2 313 625 mk, korvaus kaupungille kuulumattomien istutusten kunnossapidosta 929 000 mk, vuokrat 208 476 mk sekä luontoisedut 523 885 mk.

Kaupunginpuutarhan osuuteen sisältyivät tulot myydyistä ruukkukasveista ja leikkokukista 608 510 mk, taimistotuotteiden myynti 946 810 mk, pikkutaimien myynti 96 625 mk, kasvien vuokraaminen 271 870 mk, lannan ja mullan myynti 209 730 mk sekä muut sekalaiset tulot 180 080 mk.